

Maak technisch dossier van een geniaal idee

Machines moeten voldoen aan de veiligheidseisen van de Machinerichtlijn. Voordat de fabrikant het typeplaatje met CE-logo op zijn machine mag bevestigen, moet hij onder andere een Technisch dossier maken. Wie zelf een machine maakt, is wettelijk fabrikant geworden. Maak dan ook een veiligheidsdossier. Het kan later nuttig zijn.

De grootste innovaties komen van de werkvloer. Soms is er door een kleine aanpassing een grote kwaliteits-slag te maken, en af en toe wordt er ook

een compleet nieuwe machine gebouwd. In beide situaties speelt de zorg voor 'veilig werken' een grote rol. Als een idee door een professionele machinefabriek wordt uitgewerkt, zal de constructeur vanaf het begin letten op veiligheid om uiteindelijk de machine van CE-markering te mogen voorzien. Ontstaat een ongeval door een technisch gebrek, dan kun je de fabrikant daarop aanspreken. Maar wat moet je doen als je zelf een nieuwe machine wilt maken of van een bestaande machine de constructie wilt wijzigen?

Wie is fabrikant?

Als bij een nieuwe oogstmachine een machinedeel niet goed functioneert, dan lost je dat probleem op met de monteurs van de dealer of het landbouwmechanisatiebedrijf. Maar let dan wel goed op. Als een veiligheidskoppeling regelmatig uitslaat en je samen met de met de monteurs besluit om de beveiliging vast te zetten, dan zal bij een ongeval de controlerende instantie, mede op basis van passages in de gebruikershandleiding, vaststellen dat de constructie afwijkt van de fabrieksuitvoering en dat de fabrikant niet voor dit ongeval kan worden aangesproken. Dan ben je zelf fabrikant geworden en dus verantwoordelijk voor alle gevolgen.

Een tweede voorbeeld. Om meer oplegdrum op de trekhaak te krijgen kun je de as onder de vacuümtank enkele decimeters naar achteren schuiven. Maar in het seizoen breekt onverwachts het chassis. Ook dan heb je zelf de plaats van de fabrikant ingenomen, maar geen nieuwe sterkteberekening uitgevoerd. Dit wordt aangemerkt als nalatig. De situatie: 'even iets veranderen, want dan gaat het beter', doet zich vaak voor. Bedenk dan wel welk risico je loopt. Twijfels? Raadpleeg dan de fabrikant of een deskundige.

Eureka

Stel: een akkerbouwer heeft een idee voor een machine waarmee hij een probleem op zijn bedrijf oplost. Aan de hand van een eenvoudige schets gaat hij in de werkplaats aan de slag. Het is echter nog veel te vroeg voor het beoordelen van de veiligheid met een uitgebreide toetsing. Daarom is het verstandig om bijvoorbeeld met digitale foto's en aantekeningen de ontwikkeling van het ontwerp van de machine vast te leggen. Dat is namelijk het begin van een Technisch dossier waarin alle acties voor meer veiligheid zijn vermeld. Zodra een proefmodel weer wordt aangepast en een tweede versie van de machine ontstaat wordt ook het Technische dossier uitgebreid. Dit proces herhaalt zich totdat de machine gereed is en het Technische dossier gevormd is. Gebeurt er iets met deze machine op het bedrijf, dan kan de akkerbouwer altijd aangeven hoe hij met de veiligheid van deze machine is omgegaan. Is een derde geïnteresseerd in het ontwerp om het verder commercieel uit te ontwikkelen, dan zal hij na de aanschaf van dat ontwerp ook het Technisch dossier willen hebben. Hij zal vanaf de basis van het ontwerp alle aspecten van veiligheid in het Technisch dossier willen hebben, en die argumentatie daarbij willen gebruiken.

Nieuwe Machinerichtlijn

In alle 27 landen van de Europese Unie is de productie van veilige machines wettelijk geregeld. De veiligheidseisen waaraan een machine moet voldoen, vormen onder meer de Machinerichtlijn. Deze richtlijn moet in alle landen integraal worden toegepast in hun eigen taal. De fabrikant van een machine dient een risicoanalyse uit te voeren om daarmee vast te kunnen stellen welke fundamentele veiligheids- en gezondheidseisen van de Machinerichtlijn voor zijn machine gelden. Van alle getroffen veiligheidsmaatregelen en verrichte controles tijdens het fabricageproces, legt hij een Technisch dossier aan. Pas dan tekent hij een EG-verklaring van overeenstemming waarin hij verklaart dat bij het ontwerp de vermelde normen voor de bouw en de risicoanalyse zijn gehanteerd. Zo'n verklaring kun je zelf opstellen. Voorbeelden zijn te vinden op internet, bijvoorbeeld op www.euronorm.net. Daarna mag hij het typeplaatje met het CE-logo op zijn machine aanbrengen (CE = Conformité Européenne). Sommige fabrikanten maken de typeplaatjes zelf, andere besteden dat uit aan gespecialiseerde bedrijven. De fabrikant verplicht zich ook om voor elk exportland een handleiding/gebruiksaanwijzing te

maken in de taal van het land waar de machine voor de eerste maal in gebruik wordt gesteld. Op 29 december 2009 treedt de nieuwe Machinerichtlijn 2006/42/EG in werking. Daarin is het aantal categorieën machines uitgebreid en wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen een machine en een niet-voltooid machine. Een niet-voltooid machine is een samenstel dat bijna een machine vormt maar dat niet zelfstandig een bepaalde toepassing kan realiseren. Ook de fabrikant van een niet-voltooid machine moet beschikken over een Technisch Dossier en dat ten minste tot tien jaar na de bouwdatum bewaren. Bij een niet-voltooid machine behoort een montagehandleiding en een inbouwverklaring. Het verwisselbare uitrustingsstuk, zoals een aftaktussenas, wordt in de Machinerichtlijn als 'machine' gedefinieerd en mag alleen met een CE-markering in gebruik worden gesteld. Met vragen over de toepassing van

de nieuwe Machinerichtlijn aan de CE-markering kunt je terecht bij CE Solutions in Weesp, www.cesolutions.nl.

Controle

Met een getekende verklaring van overeenstemming heeft de gebruiker de garantie dat alle delen van de machine zo veilig mogelijk zijn uitgevoerd. In de handleiding zijn naast de gebruiksaanwijzingen ook de veiligheidsvoorschriften vermeld. Deze aandachtspunten zijn op een machine vaak te herkennen aan waarschuwingstickers. Na een ongeval komt de controlerende instantie in actie. Voor professionele gebruikers is dat de Arbeidsinspectie (AI) en voor consumenten de Voedsel en Waren Autoriteit (VWA). Bij de beoordeling van de schuldvraag zal de inspecteur altijd vragen naar het betreffende deel van het technische dossier en toetsen of de fabrikant bij zijn CE-certificering aan alle essentiële eisen heeft voldaan, maar ook of de gebruiker de veiligheidsaspecten is nagekomen.

Verlengde trekker met aangebouwde spuit

Om de tank van zijn getrokken spuit achter op een oudere trekker te kunnen plaatsen, heeft een akkerbouwer tussen de transmissie van de achterbrug een verlengstuk van 1 meter gemontereerd. De bevestiging van de spuitboom aan het frame van de spuit heeft hij niet gewijzigd. Is bij dit samenstel sprake van een trekker met opbouwspuit of van een zelfrijdende spuit?

In principe blijft het mogelijk de spuit af te bouwen en de verlengde trekker als trekker te gebruiken. Alle standaardtrekkers in ons land hebben een typegoedkeuring volgens Richtlijn 2003/37/EG en dus moet de verlengde trekker opnieuw een goedkeuring krijgen. Bij die keuring zullen de krachten, die op het verlengde zelfdragende trekkerframe en op de achteras worden uitgeoefend, een belangrijke rol spelen, zeker als daarbij het gewicht van een (volle) tank wordt inbegrepen. Laat u niet verrassen, maak vooraf een sterkteberekening, leg een dossier aan met de beschrijving van de aanpassingen en neem contact op met de RDW. Die kan een keuring verzorgen. Wat dat kost is echter onduidelijk. Voor de opbouwspuit geldt min of meer hetzelfde. Door het 'loopwerk' onder de getrokken spuit te verwijderen, ontstaat een geheel andere machine. Het Technisch dossier komt niet meer overeen en daarmee is de fabrikant niet meer aansprakelijk. Ook een nog aanwezig typeplaatje met CE-logo is daarmee vervallen. U bent zelf verantwoordelijk en wel voor de totale machine. Daarom is het ook bij

Door de verlenging van het trekkerchassis voldoet de trekker niet meer aan de type-goedkeuring verleend aan de standaardtrekker. De trekker moet daarom opnieuw door de daartoe bevoegde instantie (RDW) worden gekeurd. Van de gestripte spuit moet een nieuw technisch dossier worden gemaakt. Het oorspronkelijke dossier is door de verbouw niet meer van toepassing.

het opbouwen van de gestripte getrokken veldspuit gewenst dat u alle stappen die u onderneemt, vastlegt voor het geval dat er wat vervelends gebeurt. Samengevat: de verlengde trekker moet gekeurd worden, voor de aangepaste spuitmachine geldt geen verplichting, maar de risico's zijn voor u.